

Modtager(e) > Universiteter
Kopi sendt til censorformandskaber og -sekretariater

Hyrdebrev om ekstern bedømmelse (censur) på bachelor- og kandidatuddannelser samt masteruddannelser og anden deltidsuddannelse efter universitetsloven

Indledning

Formålet med hyrdebrevet er at gøre universiteterne opmærksomme på de krav, som de skal opfylde, og de hensyn, de skal varetage, i forbindelse med bedømmelse, herunder ekstern bedømmelse med beskikkede censorer (censur).¹ I hyrdebrevet beskrives de væsentligste regler mv. på censorområdet.

Prøver og eksamen er reguleret i bekendtgørelse om eksamen og censur ved universitetsuddannelser (eksamensbekendtgørelsen)².

Hyrdebrevet behandler i alt ti tematikker:

1. Krav til omfanget af censur
2. Censorkorpsets juridiske status
3. Indstilling af censorer til beskikkelse og afbeskikkelse
4. Allokering af censorer til prøver
5. Gensidig censur
6. Universiteternes dialog med censorformandskaberne
7. De studerendes klageadgang, herunder ankenævn
8. Oprettelse og betjening af censorsekretariatet
9. Oplysninger målrettet censorerne
10. Censorvederlag.

1. Krav til omfanget af censur

Kravet til omfanget af censur er fastsat i § 22 stk. 4, i eksamensbekendtgørelsen.

For universitetsuddannelserne er det fastsat, at mindst en tredjedel af uddannelsens samlede ECTS-point for den enkelte studerende skal bedømmes med censur. Det vil sige, at bedømmelsen foretages af en eller flere eksaminatorer fra institutionen og en eller flere censorer, der er beskikket af Styrelsen for Forskning og Uddannelse, og som ikke er ansat på institutionen.

¹ "Censur" er et andet ord for bedømmelse med medvirken af en eller flere censorer, der er beskikket af Styrelsen for Forskning og Uddannelse. "Ekstern censur" og "ekstern bedømmelse" er andre ord for eksterne prøver.

² Bekendtgørelse nr. 1062 af 30. juni 2016 om eksamen og censur ved universitetsuddannelser (eksamensbekendtgørelsen) med senere ændringer, jf. bekendtgørelse nr. 1503 af 28. november 2017 og bekendtgørelse nr. 1080 af 28. august 2018: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2016/1062>

11. december 2018

Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Professions- og Erhvervsrettede
Videregående Uddannelser

Bredgade 40
1260 København K
Tel. 3544 6200
Fax 3544 6201
sfu@ufm.dk
www.ufm.dk

CVR-nr. 1991 8440

Ref.-nr. 18/060123-01

Prøver med censur skal dække uddannelsens væsentligste områder, herunder bachelorprojekt, kandidatspeciale og masterprojekt.

Censurudvalgets rapport påviste, at institutionerne generelt havde fastsat flere prøver med censur end mindstekravet i studieordningerne.

2. Censorkorpsets juridiske status

Et censorkorps er uafhængigt af uddannelsesinstitutionerne og er som følge heraf at betragte som en selvstændig offentlig myndighed, og dets virksomhed er omfattet af de bestemmelser, der gælder for offentlige myndigheder, f.eks. databeskyttelsesreglerne og reglerne om journalisering m.v. Ligeledes er censorerne underlagt de for offentligt ansatte gældende regler, f.eks. reglerne om inhabilitet og tavshedspligt.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

3. Indstilling af censorer til beskikkelse og afbeskikkelse

Bestemmelserne om beskikkelse og afbeskikkelse af censorer er fastsat i § 58 i eksamensbekendtgørelsen.

Det er altid Styrelsen for Forskning og Uddannelse, der beskikker og afbeskikker censorer.

Censorer beskikkes for 4 år ad gangen, og beskikkelsen udløber automatisk, når beskikkelsesperioden udløber efter 4 år.

Når der er tale om eksisterende uddannelser, beskikker styrelsen på baggrund af en indstilling fra censorformandskabet. Formandskabet skal rådføre sig med universiteterne inden indstillingen af censorer til beskikkelse. Formandskabet skal således sikre sig, at det samlede korps dækker alle de fag eller fagelementer, der indgår i uddannelserne eller de centrale fag, og de ansættelsesområder, som uddannelserne sigter mod. Når der er tale om nye uddannelser eller et nyt centralt fag, hvor censorkorpset skal beskikkes for første gang, fastlægger Styrelsen for Forskning og Uddannelse, hvilket censorkorps uddannelsen skal tilknyttes.

Kravene til censorkorpsets sammensætning er fastsat i § 50 i eksamensbekendtgørelsen. Det fremgår heraf, at censorkorpset skal sammensættes således:

- at det samlede korps dækker alle de fag eller fagelementer, der indgår i uddannelserne eller de centrale fag, og de ansættelsesområder, som uddannelserne sigter mod
- at der indgår personer, der har deres hovedbeskæftigelse uden for universiteterne på et af de ansættelsesområder, uddannelserne sigter mod (aftagere censorer)
- at det tilstræbes, at der i censorkorpset er en ligelig fordeling af mandlige og kvindelige censorer, og
- at der indgår censorer tilknyttet udenlandske universiteter i censorkorpset for de uddannelser eller centrale fag, hvor dette er relevant.

Det er fastsat i § 57 i eksamensbekendtgørelsen, at censor skal have:

- en relevant forskningsbaseret uddannelse på kandidatniveau,
- indgående og aktuelt kendskab til fagområdets videnskabelige discipliner, herunder fagets teori og metoder,
- specifik kompetence inden for et eller flere faglige delområder, som indgår i uddannelsen eller det centrale fag, og
- aktuel viden om uddannelsens eller det centrale fags anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov.

Der kan i censorkorpsets beskikkelsesperiode beskikkes supplerende censorer. Det er f.eks. relevant i de tilfælde, hvor en uddannelse revideres inden for et eller flere faglige delområder, eller nye godkendte uddannelser skal tilknyttes censorkorpset.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Hvis det universitet, der udbyder en specifik eksisterende uddannelse, vurderer, at censorkorpset tilknyttet uddannelsen ikke længere til fulde imødekommer de krav, der er til sammensætning af censorkorpset, jf. § 50, kan de rette henvendelse til censorformandskabet med henblik på, at formandskabet indstiller censorer, som har de aktuelle kompetencer, så det sikres, at det samlede korps dækker alle de fag eller fagområder, der indgår i uddannelsen.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse kan bringe en censorbeskikkelse til ophør inden udløbet af den 4-årige periode. Det kan f.eks. ske på baggrund af oplysninger fra den relevante kompetente myndigheds autorisationsregister, eller hvis en censor ikke lever op til værdighedskravet³.

4. Allokering af censorer til prøver

Bestemmelserne om allokering til prøver er fastsat i § 52 i eksamensbekendtgørelsen. Det er censorformandskabet, der efter samråd med universitetet eller universiteterne fordeler opgaverne til censur blandt censorerne i censorkorpset. Universiteterne skal således understøtte censorformændenes arbejde med at finde den rigtige censor til den konkrete prøve. Eksaminator kan således ikke selv beslutte, hvem han/hun vil have som censor på en konkret prøve.

Censoropgaverne skal fordeles sådan, at censorerne jævnlige og mindst hvert andet år tildeles censoropgaver. Hvor censorkorpset dækker flere universiteter, skal censorerne så vidt muligt tildeles censoropgaver ved mere end et universitet i beskikkelsesperioden. Der skal ved fordelingen tages hensyn til eventuelle særlige forudsætninger med hensyn til censors fagkyndighed i forbindelse med de enkelte prøver.

³ Værdighedskravet (dekorumkravet) gælder for offentligt ansatte. Kravet om værdighed/dekorum går ud på, at offentligt ansatte skal overholde de regler, der gælder for stillingen, og såvel i som uden for tjenesten skal vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver.

Ifølge § 53 må censorerne ikke være ansat eller inden for de seneste 2 år have været ansat ved det universitet, hvor de skal virke som censorer. Medlemmer af universitetets bestyrelse kan heller ikke virke som censorer ved universitetet. Endvidere kan en adjungeret professor, adjungeret lektor eller en emeritus ikke virke som censor ved det universitet, hvor vedkommende er adjungeret professor, adjungeret lektor eller emeritus.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse kan efter indstilling fra censorformandskabet fravige 2-års reglen, når der foreligger særlige omstændigheder. Særlige omstændigheder kan f.eks. foreligge, når der er tale om meget små uddannelsesmiljøer med få censorer.

Ved en censors forfald eller lignende, hvor det ikke har været muligt at tilkalde en anden censor, kan universitetet udpege en person til censor, som opfylder kravene i bekendtgørelsen. Universitetet skal hurtigst muligt orientere censorformandskabet om udpegningen.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

5. Gensidig censur

Bestemmelsen om gensidig censur er fastsat i § 53, stk. 2, i eksamensbekendtgørelsen.

Når censorformanden i samråd med universiteterne fordeler opgaverne til censur blandt censorerne i censorkorpset, skal det i videst muligt omfang undgås, at der sker gensidig censur - det vil sige, at bedømmere varetager censuropgaver for hinanden ved skiftevis at være eksaminator og censor.

Det bemærkes, at bestemmelsen også omfatter intern bedømmelse, dvs. når bedømmere ansat på et universitet varetager censuropgaver for hinanden.

6. Universiteternes dialog med censorformandskaberne

Kravene til universiteternes dialog med censorformandskaber og censorkorps er ændrede i forbindelse med den seneste revision af eksamensbekendtgørelsen.

Det skyldes, at prøve- og eksamenssystemet indgår i universiteternes kvalitetssikring, hvilket nødvendiggør, at universiteterne også fremover er i tæt dialog med censorkorpset om kvaliteten i uddannelsernes prøve- og eksamenssystem samt censorformandskaberne om uddannelsernes kvalitet.

Den hidtidige bestemmelse i eksamensbekendtgørelsen om, at censorformandskabet medvirker til en løbende dialog om udviklingen i prøve- og eksamenssystemets kvalitet, herunder eksamensopgavernes kvalitet, ved mindst hvert andet år at afholde censormøder med censorerne i censorkorpset og kontaktmøder mellem universiteterne og censorerne, er således ophævet. Censorformænd kan naturligvis fortsætte med at afholde censormøder hvert andet år, såfremt det ønskes. I øvrigt kan det ses som led i afbureaukratiseringen, at censorkorps og universiteter fremover selv kan styre mødeaktiviteterne.

Bestemmelsen om, at censor afgiver indberetning til universitetet om væsentlige problemer eller mangler i et universitets varetagelse af en uddannelse, er ligeledes ophævet. Ifølge § 25, stk. 2, i bekendtgørelse om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af videregående uddannelser kan censorformandskabet anmode ministeren om, at en uddannelse udtages til særlig gennemgang. Det kan f.eks. ske på baggrund af censorernes indberetninger.

Det forhold, at prøve- og eksamenssystemet indgår i universiteternes kvalitetssikring, ændrer ikke, at censorformandskaberne ifølge eksamensbekendtgørelsens § 52, stk. 2, fortsat skal:

- rådgive universiteterne om prøvernes form og indhold,
- afgive en årlig beretning til universiteterne på baggrund af censorernes beretninger,
- besvare høringer om studieordninger og væsentlige ændringer i uddannelsernes studieordninger, der berører prøve- og eksamenssystemet, og
- i øvrigt være til rådighed for universitetet, herunder aftagerpaneler, ved udvikling af nye prøveformer.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

7. De studerendes klageadgang, herunder ankenævn

Der er et klage- og ankesystem for studerende, som ønsker at klage over en prøve m.v.

Bestemmelserne om klage og ankenævn er fastsat i eksamensbekendtgørelsens kapitel 7.

Klage

Det er universitetet, der behandler en studerendes klage over en prøve.

Den studerende kan klage til universitetet over en prøve for så vidt angår: 1) retlige spørgsmål, 2) eksaminationsgrundlaget (spørgsmål, opgaver og lignende), 3) prøveforløbet eller 4) bedømmelsen.

Universitetet afgør klagen på grundlag af bedømmernes faglige udtalelser og den studerendes kommentarer til udtalelserne.

Afgørelsen, der skal være skriftlig og begrundet, kan gå ud på:

- Tilbud om ny bedømmelse (ombedømmelse), dog ikke ved mundtlige prøver,
- Tilbud om ny prøve (omprøve), eller
- Den studerende ikke får medhold i klagen.

Ved ombedømmelse og omprøve udpeges nye eksaminatorer af universitetet og eventuelle censorer af censorformanden.

Bedømmelsen ved ombedømmelse og omprøve kan resultere i en lavere karakter. Universitetet skal informere den studerende om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Aktindsigt i bedømmernes notater

Retten til aktindsigt for en part i en afgørelsessag følger af forvaltningslovens kapitel 4.

I eksamensbekendtgørelsens § 23 er det fastsat, at censor og eksaminator under voteringen skal tage notater om præstationen og karakterfastsættelsen til brug for behandling af en eventuel klagesag.

Det forhold, at det er regelfastsat, at der under voteringen skal tages notater om præstationer og karakterfastsættelsen til brug for en eventuel klagesag, medfører, at der er taget stilling til disse notaters status som *et dokument*. Notater, der er taget under selve eksaminationen, bruges ifølge sagens natur i den efterfølgende votering. Det har således ikke været tanken med reglen at udelukke dokumenter med notater taget under selve eksaminationen fra aktindsigt. Dette vil blive præciseret med en kommende regelændring.

Hvis der rejses en klagesag (en afgørelsessag), hvori notaterne indgår, får notaterne således status som dokumenter i en afgørelsessag.

Der skal således i forbindelse med en anmodning om partsaktindsigt i notaterne tages stilling til aktindsigt efter forvaltningslovens regler herom.

Ved siden af de almindelige regler om aktindsigt efter forvaltningsloven gælder reglerne om indsigt i medfør af databeskyttelsesreglerne. EU-dommen, C-434/1, fastslår bl.a., at en skriftlig besvarelse, som en deltager har givet i forbindelse med en faglig prøve, og eksaminators eventuelle rettelser og kommentarer til denne besvarelse, udgør *personoplysninger*.

Retten til indsigt i personoplysninger reguleres i databeskyttelsesforordningens artikel 15 med de undtagelser, der findes i databeskyttelseslovens § 22.

Ankenævn

Får den studerende ikke medhold i en klage, kan den studerende indbringe universitetets afgørelse, hvad angår faglige spørgsmål, for et ankenævn.

Det er universitetet, der nedsætter det ankenævn, som behandler en studerendes klage over afgørelsen i en klagesag. Ankenævnets virksomhed er omfattet af bl.a. forvaltningsloven.

Et ankenævn består af to beskikkede censorer, en eksaminationsberettiget underviser og en studerende inden for fagområdet. Censorformanden udpeger de to censorer, mens universitetet udpeger underviseren og den studerende. Censorformanden udpeger en af censorerne som formand for nævnet. Censorformanden kan udpege sig selv eller censor som formand.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Ankenævnet træffer afgørelse på grundlag af det materiale, som lå til grund for universitetets afgørelse og den studerendes begrundede anke. Ankenævnets afgørelse kan gå ud på:

- Tilbud om ny bedømmelse (ombedømmelse) ved nye bedømmere, dog ikke ved mundtlige prøver,
- Tilbud om ny prøve (omprøve) ved nye bedømmere, eller
- At klageren ikke får medhold i klagen.

Bedømmelsen ved ombedømmelse og omprøve kan resultere i en lavere karakter. Universitetet skal informere den studerende om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Klage over universitetets afgørelser

Den studerende kan indbringe universitetets endelige afgørelse for Styrelsen for Forskning og Uddannelse, hvad angår retlige spørgsmål, jf. eksamensbekendtgørelsens § 48. Det betyder, at styrelsen alene kan forholde sig til, om en sag er behandlet i overensstemmelse med gældende ret, herunder almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Styrelsen kan således ikke tage stilling til faglige spørgsmål eller vurderinger, som universitetet har foretaget, medmindre vurderingen ligger uden for de retlige rammer.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Eksempelvis er et retligt spørgsmål, om afgørelsen er truffet i overensstemmelse med gældende ret, f.eks. reglerne i den relevante eksamensbekendtgørelse og studieordning m.v., om der foreligger "skøn under regel", og om en afgørelse er begrundet i overensstemmelse med forvaltningslovens regler herom m.v.

8. Oprettelse og betjening af censorsekretariater

Det er fastsat i § 56 i eksamensbekendtgørelsen, at universiteterne dækker udgifterne til censorformandskabets og censorernes virke. Universiteterne yder efter forudgående aftale med censorformandskabet administrativ og praktisk bistand.

Censorsekretariatet vil kunne fungere som det koordinerende bindeled mellem censorformandskab, censorer og universiteter. Eksempelvis kan censorsekretariatet på vegne af censorformandskabet udføre de opgaver, som censorformandskabet er forpligtet til i forhold til reglerne, herunder den konkrete allokering af censorer til de enkelte prøver. Universiteterne har derfor en interesse i at understøtte sekretariaterne bedst muligt.

9. Oplysninger målrettet censorerne

Censor skal have informationer vedrørende reglerne for uddannelsen, studieordning samt andet materiale, der har betydning for arbejdet som censor. Det er universitetets opgave at sikre, at alle relevante dokumenter og informationer er tilgængelige for censor forud for en prøves afholdelse, jf. eksamensbekendtgørelsens § 55.

Det påhviler således universiteterne at oprette hjemmesider, hvor censorkorpsets medlemmer har adgang til opdaterede oplysninger om de uddannelser eller centrale fag, der er relevante for dem, herunder eksamensbekendtgørelsen, karakterbekendtgørelsen og uddannelsens studieordning samt andet materiale, der har betydning for censorernes virksomhed.

Derudover skal universiteterne forud for de enkelte censuropgaver forsyne censorerne med det materiale, der er nødvendigt for, at censorerne kan varetage opgaven.

Omvendt skal censor også sikre sig, at han/hun har kendskab til alle relevante oplysninger, ikke mindst målbeskrivelserne for uddannelsen og faget for på den måde at sikre det faglige niveau og en ensartet og retfærdig behandling af den studerende.

Endelig følger det af eksamensbekendtgørelsens § 30, at det påhviler universiteterne at orientere de studerende om de eksamensregler, der gælder for den enkelte uddannelse.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

10. Censorvederlag

Det er fastsat i § 56 i eksamensbekendtgørelsen, at det er universiteterne, der dækker udgifterne til censorformandskabets og censorernes virke, herunder afholder censorvederlag og udgifter til eventuel transport.

Aflønning af censorer er fastsat i Finansministeriets Cirkulære om Censorvederlag af 17. januar 2001. Ved spørgsmål vedrørende honorering, herunder censornormer eller transportudgifter, skal den prøveafholdende institution kontaktes.

Det er ved OK18 aftalt, at der i overenskomstperioden skal forhandles om overenskomstdækning af timelønsområdet, se nedenstående fra aftalen mellem Finansministeriet og CFU:

Overenskomstdækning af timelønnet undervisning

Parterne er enige om, at der i overenskomstperioden optages forhandlinger om at overenskomstdække det område, som i dag er dækket af Finansministeriets cirkulære om timelønnet undervisning. Finansministeriet lægger på grundlag af det, der er oplyst under forhandlingerne, til grund, at organisationerne til sammen opfylder de betingelser, som Finansministeriet sædvanligvis stiller i forbindelse med indgåelse af overenskomster på ikkeoverenskomstdækkede områder. Parterne er enige om, at overenskomstdækningen skal være udgiftsneutral.